

Bevarandeplan för Natura 2000-området *SE0540070 Uvviken*

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000-områden bygger på krav som finns i EU:s fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EU:s fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att de utpekade värdena i områdena ska bevaras långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EU:s arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000-område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta ska göras i särskilda bevarandeplaner eller i en skötselplan om området även är naturreservat. I planen ska det finnas en beskrivning av området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras och bidra till gynnsam bevarandestatus. Hot mot Natura 2000-områdets arter och naturtyper, och behov av bevarandeåtgärder, t.ex. skydd eller skötsel, ska beskrivas. Informationen ska underlätta förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken.

Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Den ska tas fram och hållas aktuell i dialog med berörda intressenter, och det är värdefullt om den som har ny information kontaktar Länsstyrelsen. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, t.ex. skyddsbeslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller inom Natura 2000.

I bevarandeplanen redovisas gränser, naturtyper och arter enligt bästa tillgängliga kunskap. I de fall där ny kunskap har tillkommit, har Länsstyrelsen för avsikt att föreslå dessa ändringar till regeringen när nästa tillfälle ges. Vid förvaltning och tillståndsprövning utgår man ifrån i verkligheten förekommande naturtyper, varför det är nödvändigt att bevarandeplanen redovisar dessa, även om de inte har hunnit beslutas av regeringen.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29 §§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen. Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben eller kontakta en handläggare.

Kartor

Information om naturtypers utbredning och arter i ett enskilt område går att hitta med hjälp av kartverktyget "Skyddad natur". Det kan nås på Naturvårdsverkets hemsida genom att söka på "kartverktyget skyddad natur". I kartverktyget söker du upp aktuellt område och klickar på namnet för mer information.

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Therese Ericsson

Bevarandeplan för Natura 2000-området SE0540070 Uvviken

Kommun: Karlsborg

Områdets totala areal: 354,7 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen: 2018-11-23

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2018-12-20

Markägareförhållanden:

Staten genom Naturvårdsverket

Regeringsbeslut, historik:

SPA: Nej, pSCI: 1996-06-01, SCI: 2005-01-01, SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut
M2010/4648/Nm

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

3130 - Ävjestrandsjöar

7140 - Öppna mossar och kärr

8230 - Hällmarkstorräng

9010 - Taiga

9080 - Lövsumpskog

91D0 - Skogsbevuxen myr

1149 - Nissöga, *Cobitis taenia*

1163 - Stensimpa, *Cottus gobio*

Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

Prioriterade bevarandevärden: Det främsta syftet med Natura 2000-området Uvviken är att bevara ett i huvudsak orört skärgårds- och klippstrandslandskap utmed Vätterns nordvästra

strand. Området karaktäriseras av välutvecklade rundhällar, hållmarkstallskogar och blockrika blandskogar. Prioriterade naturtyper är taiga och ävjestrandssjöar. Prioriterade arter är nissöga och stensimpa.

Motivering: Natura 2000-området är ett förhållandevis stort och orört område med flera representativa naturtyper. Här finns gamla hållmarkstallskogar och blockiga blandskogar med naturskogskaraktär som är representativa exempel på taiga. Vattnet inom området är ett representativt exempel på ävjestrandssjöar. Därutöver finns hållmarkstorrängar, lövsumpskogar samt öppna och skogbevuxna myrar. Områdets varierande karaktär med inslag av flera naturtyper i kombination med mycket liten mänsklig påverkan har gett möjlighet för utveckling av ett rikt växt och djurliv på land. Vätterns vikar erbjuder också goda livsmiljöer för ett flertal fiskarter samt växter och fågelarter. Uvviken ligger inom ett större område av riksintresse för naturvård samt att Vättern är klassat som nationellt särskilt värdefullt vatten både enligt Naturvårdsverket och Fiskeriverket.

Prioriterade åtgärder: I huvudsak fortsatt fri utveckling av naturtyperna i området. Vid risk för att gran breder ut sig i lövsumpskogarna bör den röjas bort. Vid uteblivna naturliga störningar som leder till att hållmarkstorrängarna växer igen krävs återkommande röjning och bortförel av igenväxningsvegetation. Vid brist på naturliga skogsbränder bör naturvårdsbränningar övervägas. För åtgärder som rör Vätterns vatten och utpekade fiskarter se den gemensamma bevarandeplanen för Vättern.

Beskrivning av området

Natura 2000-området Uvviken, som även till största delen är naturreservat, omfattar ett till största del orört klippstrandlandskap utmed Vätterns nordvästra strand. Området omfattar även Kyrkogårdsön samt ett flertal mindre öar, holmar och kobbar. Strandlinjen präglas av välutvecklade rundhällar, sprickdalar och branter. Stränderna i norr är ofta blockrika medan de exponerade klippor på öarna i söder är frispolade till hög höjd. Vikarna har ofta sandbotten och flera vindpåverkade vikar är fyllda av klappersten. De allra djupaste vikarna har lerbotten. Hela området är rikt på hållmarker utan trädskikt eller glest bevuxna med vindpinade tallar. Renlavar och enstaka ris täcker hållarna. Lavheden är på flera ställen välutvecklad och orörd. Skogen i övrigt domineras av barrblandskog i blockrik terräng. Hela området avvattnas till Vättern och utgörs till större delen av torr mark. Fältskiktet i barrblandskogen utgörs av blåbär- och lingonris, men skvatram och pors finns i fuktiga svackor. Norr om Uvviken finns fuktiga marker som domineras av alskog och väster om Uvviken en välutbildad tallmosse. Inom området finns också en mindre bäck som rinner ut i Uvviken.

Hållmarkstallskogarnas ålder varierar men många av tallarna är gamla och en hel del lågor förekommer. Skogen i området är i stort sett opåverkat av skogsbruk men i ett mindre område vid Uvviken har gallring/avverkning skett 1992. Skogsbruk har även bedrivits under senare tid på delar av Kyrkogårdsön och på Bågenäsa huvud. På Kyrkogårdsöns sydvästra del finns dock gammal (ca 150 årig) tallskog, rik på lågor. Den stora förekomsten av gamla träd men även viss förekomst av bergbranter medför att området har goda förutsättningar att hysa häckande rovfåglar. Områdets namn kommer från att berguv tidigar har häckat i området.

Natura 2000-områdets omgivande mark på fastlandet i väster utgörs främst av blockrik barrblandskog med intensivt skogsbruk. Det gränsar också delvis till fritidsbebyggelse. Sydväst om området, längs Vätterstranden på Klintanäset vilket är angränsande över vattnet, finns liknande gammal hållmarkstallskog. Norrut finns naturreservatet Utnäset, i Örebro län, mycket närliggande vilket innefattar både gammeltall och mycket asp med noterad förekomst av bl.a. den rödlistade skalbaggen aspvadbock. Detta är ett exempel på varför värdet av att ha kvar gamla tallar och aspar även i detta område är stort. Området Uvviken tillsammans med omgivande

marker med gammelskog längs Vätterns kant är även en viktig del sett ur ett större landskapsperspektiv.

De goda landstigningsmöjligheterna från sjösidan, förekomsten av flera skyddade naturliga hamnar och bra badplatser gör att området också är attraktivt för friluftsliv.

Vattnet inom Natura 2000-området/reservatet är en del av Vättern och består även det av Natura 2000-naturtyp (naturtyp 3130 – ävjestrandsjöar). I vattnet lever också de på artlistan upptagna fiskarterna nissöga och stensimpa. Hela Vättern, vattenmiljön med dit tillhörande arter, ingår i ett flertal Natura 2000-områden, då Vättern ligger inom flera län. Berörda län har tagit fram en gemensam bevarandeplan för hela Vätterns vattenmiljö med tillhörande arter. Den gemensam bevarandeplanen för Vätterns vatten och vattenlevande arter är därför ett viktigt komplement till denna bevarandeplan.

Natura 2000-området Uvviken ligger inom större områden av riksintresse för naturvård och friluftsliv. Vättern är klassat som "särskilt värdefullt vatten" både av Fiskeriverket och Naturvårdsverket.

Upplysning angående områdets avgränsning samt ingående naturtyper::

Naturtypskartan i bilaga 2 baseras till största del på en flygbildstolkning. Utbredning och bevarandestatus för naturtyperna i området är därför i vissa delar osäkra. Vid eventuella tillståndsprövningar samt uppföljning av naturtyper bör klassningen av naturtyper i kartan kontrolleras så att den stämmer med verkligheten. Eventuella felaktigheter i kartan kommer att uppdateras efter hand. Samtliga skyddsvärda naturtyper ligger inom naturreservatets gräns, men undantag för vattnet (naturtyp ävjestrandsjöar, 3130), som även sträcker sig utanför reservatet. Länsstyrelsen vill föreslå ändring (om möjligt) av Natura 2000-gränsen så att den sammanfaller med gränsen för naturreservatet.

Vad kan påverka negativt

Åtgärder som kan påverka områdets naturvärden negativt beskrivs nedan. Faktorer markerade med * regleras i reservatsföreskrifterna.

- Ingrepp i * eller utanför området som kan påverka hydrologin inom området negativt t.ex. dikesrensning eller dämning.
- Kalkning, gödsling, tillförsel av biologiska och kemiska bekämpningsmedel till mark eller vatten kan påverka såväl hydrologi som markvegetation negativt.*
- Igenväxning av hållmarkstorrängarna, exempelvis som en följd av regleringen av Vättern.
- Inväxande gran som konkurrerar ut tallen i tallskogen, på grund av t.ex. utebliven brand eller ett ökat kvävedfall.
- Inväxande gran som breder ut sig på lövträdens bekostnad i lövsumpskogarna.
- Skogsbruksåtgärder som slutavverkning, gallring, röjning, borttagande eller upparbetning av dött träd eller vindfälla eller utförande av annan skogsvårdande åtgärd som inte är av naturvårdande syfte kan påverka områdets naturvärden negativt .* Detta regleras inom gränsen av reservatsföreskrifter men även skogliga åtgärder i angränsande mark utanför områdesgränsen kan påverka naturvärdena i området negativt om inte lämplig hänsyn kan tas. Exempel på det kan vara att lämna en skogsskärm eller kantzon i anslutning till Natura 2000-området som skydd mot vindskador och näringsläckage.
- Intensivt friluftsliv skulle kunna påverka områdets naturvärden negativt om t.ex. häckande fåglar störs under häckningsperioden, om det blir allt för stort slitage på lavhällmarker, om det sker nedskräpning, om det sker eldning på berghällar eller på annat ställe än på anvisad plats*, om död ved används som eldningsmaterial eller på annat sätt tas bort* trots förbud i reservatsföreskrifterna.

- Spränga, schakta, gräva, muddra eller bedriva täkt av något slag*
- Utföra fyllning eller tippning.*
- Inplantering av djur- eller växtarter.*
- All form av exploatering som t.ex. uppförande av mast eller antenn, anläggande av väg eller uppförande av hus eller brygga kan skada områdets naturvärden, antingen som en direkt effekt eller som en indirekt effekt av själva anläggningsarbetet.*

Se även den gemensamma bevarandeplanen för Vättern för ytterligare negativa faktorer som kan påverka vattnet (naturtypen ävjestrandsjöar) samt utpekade fiskar. Se därtill även respektive avsnitt för naturtyperna i denna bevarandeplan.

Bevarandeåtgärder

Förutom vad som i övrigt gäller enligt miljöbalken och annan miljölagstiftning krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillståndsplikten gäller oavsett om verksamheten/åtgärden utförs inom eller utanför Natura 2000-området. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av det berörda området (7 kap 28 a § miljöbalken).

Skydd:

- Föreskrifter och skötselplan till naturreservatet Uvviken-Kyrkogårdsön.
- Största delen av området ligger inom strandskyddszon, utökat strandskydd råder, 300 meter upp på land och ut i vattnet från stranden räknat.
- Hela området ligger inom fiskefredningsområde (område Norra Vättern) för lax, öring och gös.
- Hela området utgör vattenskyddsområde, även alla vattendragen som har sina utflöden i Natura 2000-området.

Riksintressen m.m.:

- Riksintresse naturvård – NRO 14061 Vätterstrand, Klangaham-Igelbäcken.
- Riksintresse friluftsliv – FO 40 Tiveden.
- Särskilt värdefulla vatten - Vättern; storvuxen, ursprunglig öringstam, sydsvensk harrstam, flera rödlistade och skyddsvärda arter däribland nejonöga, nissöga, röding och ål. (Fiskeriverket).
- Särskilt värdefulla vatten naturvård – Vättern; unika formationer, unika arter, många rödlistade arter. (Naturvårdsverket).

Skötsel:

- Taigan bör i första hand lämnas orörd. Vid brist på naturliga bränder bör naturvårdsbränning övervägas. Vid eventuella naturligt uppkomna bränder bör brandbekämpningen fokusera på att elden inte sprids till andra skogar utanför området. Inom området är det önskvärt med brandfält och brandskade träd och bränd död ved.
- Röjning av inväxande gran som konkurrerar med lövträden i lövsumpskogarna bör ske vid behov.
- Eventuella diken med avvattande effekt på utpekade naturtyper bör läggas igen allternativt tillåtas att växa igen om det bedöms vara mer lämpligt.
- Vid eventuella uteblivna naturliga störningar kan hållmarkstorrängarna växa igen. Naturtypen behöver då skötsel genom röjning och bortförel av igenväxningsvegetation.
- Friluftsanläggningar bör planeras på sådant sätt att störning på växt och djurliv minimeras. Exempelvis bör inte leder och rastplatser anläggas i närheten av häckningsplatser med störningskänsliga fåglar samt platser med mossor och lavar som är känsliga för markslitage. År 2018 skedde vissa anpassningar av såväl kanalisering som placering av anordningar för friluftsliv för att minska risk för slitage och störning av känsliga arter.

Se även den gemensamma bevarandeplanen för Vättern för ytterligare bevarandeåtgärder som kan vara aktuella för att nå gynnsamt tillstånd för vattnet (naturtypen ävjestandsjöar) samt utpekade fiskar. Se därtill även respektive avsnitt för naturtyperna i denna bevarandeplan.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000-naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:**3130 - Ävjestrandsjöar**

Areal: 239,3 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 225 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Allt vatten inom området är klassat som ävjestrandsjöar. För närmare beskrivning av naturtypen se den gemensamma bevarandeplanen för Vättern samt den generella beskrivningen nedan.

Generell beskrivning av naturtypen

Naturtypen omfattar näringsfattiga eller svagt näringsrika sjöar upp till fjällen. Stränderna är grunda, ibland betespräglade. Vegetationen består av akvatiska arter som strandpryl och braxengräs samt av annueller på blottlagda strandzoner. Vass och annan högre vattenvegetation förekommer relativt sparsamt liksom slingor och flytbladsvegetation, men kan dominera i skyddade vikar.

Naturtypen är känslig för onaturliga vattenståndsfluktuationer, näringstillfösel, onaturlig sänkning av sjöns pH, känslig för förändringar i ansluten grundvattenförekomst, tillförsel av humus och partiklar (grumlande ämnen) samt ingrepp i strandskog och strandvåtmark. Välbevarad grundvattenstatus är en viktig förutsättning för att naturtypen ska ha fortsatt höga bevarandevärden.

Bevarandemål

Se gemensam bevarandeplanen för Vättern.

Negativ påverkan

Se gemensam bevarandeplanen för Vättern.

Bevarandeåtgärder

Se gemensam bevarandeplanen för Vättern.

Bevarandetillstånd

Se gemensam bevarandeplanen för Vättern.

7140 - Öppna mossar och kärr

Areal: 0,7 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Inom området finns några mindre ytor med öppna myrar. Ytorna är avgränsade i flygbild och kunskapen om dem är mycket låg. Att det finns mindre ytor med framför allt öppna kärr är dock rimligt. Kärrvegetation brukar bildas i sprickor och svackor i det kuperade skärgårdslandskapet. Då myrarna är små finns risk för att de på sikt växer igen och övergår i naturtypen skogbevuxen myr (91D0).

De öppna myrarna i området bedöms ha en liten ekologiskfunktion i detta Natura 2000-område och de beskrivs därför inte ytterligare i bevarandeplanen. Naturtypen klassas som D-förekomst, det vill säga obetydlig förekomst för området.

Generell beskrivning av naturtypen

Naturtypen Öppna mossar och kärr är generellt en mycket varierad naturtyp och omfattar fattiga till intermediära, öppna eller glest trädbevuxna myrar (< 30 % krontäckning). Hit hör plana eller svagt välvda mossar och tillhörande laggkärr, nordlig mosse, plana och sluttande kärr samt torvbildande mader (sumpkärr). Gungflyn, mjukmattor med mossrik vegetation som flyter på vatten eller lös gyttja ingår även. Naturtypen indelas i två undertyper; svagt välvda mossar samt kärr och gungflyn. Naturlig hydrologi och hydrokemi är viktigt för naturtypen, mindre äldre ingrepp som orsakat lokal störning kan ibland förekomma. Vegetationen ska spegla vad som är normalt för en hydrologiskt intakt myr. Vanligtvis utvecklas myrarna genom naturlig succession, men vissa kan vara präglade av långvarig hävd och bör om möjligt fortsätta slåsträs eller betas. Naturtypen är den vanligaste våtmarkstypen i Sverige.

Exempel på typiska arter för naturtypen är nålstarr, vitstarr, Jungfru Marie nycklar, sileshårsarterna, kärrull, vattenklöver, myrlilja, vitag, tuvsäv, björnvitmossa, sotvitmossa, drågvitmossa m.fl.

Naturtypen är känslig för förändrad hydrologi och förändrad hydrokemi, ökad näringstillförsel, igenväxning och störning av myrens torvbildning samt fragmentering och minskade populationer av karakteristiska och typiska arter. Välbevarad grundvattenstatus är en viktig förutsättning för att naturtypen ska ha fortsatt höga bevarandevärden.

8230 - Hällmarkstorräng

Areal: 3,2 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Inom området finns stora arealer med hällmark. Berggrunden består av gnejs. Längs flera strandsträckor växer pionjärvegetation med typiska arter som gul fetknopp och styvmorsviol. Hällmarkstorrängarna hålls öppna tack vare ishyvling och vågskvalp. Avgränsningen av hällmarkstorrängarna har gjorts i flygbild och kunskapen om naturtypens utbredning och förekomst av typiska arter är bristfällig i området.

Generell beskrivning av naturtypen

Naturtypen beskrivs generellt som tidvis mycket torra, silikatrika bergytor med pionjärvegetation som domineras av fetbladsväxter, mossor och lavar. Hällmarkstorrängarna är vanligtvis öppna, men kan ha en krontäckning upp till 30 %. Naturtypen är i regel beroende av någon störning t.ex. bete, i strandzonen är dock ishyvling ett sätt att hålla naturtypen öppen. Naturtypen är särskilt karakteristisk i kusttrakten och kring Väneren, men förekommer även i öppna odlingslandskap.

Typiska arter för naturtypen är bl. a. kattfot, gul fetknopp, styvmorsviol, vårtåtel, tuschlav, slanklav och rynkig navellav.

Naturtypen är känslig för igenväxning, näringstillförsel, förändrad hydrologi och luftfuktighet, försämrad luftkvalitet, fragmentering och minskade populationer av karakteristiska och typiska arter.

Bevarandemål

Arealen hällmarkstorräng (8230) ska vara minst 3,2 hektar. Skären och dess stränder ska hållas öppna av en naturlig flödesdynamik samt i övrigt ostörd hydrologi, eventuell kan kompletterande röjningsinsatser bli aktuella för att förhindra igenväxning i vissa delar. Ingen skadlig ansamling av förna ska finnas i området efter vegetationsperiodens slut.

Igenväxningsvegetation, varken vedartad eller örtartad, ska förekomma. Enstaka buskage och träd kan dock förekomma. Fysiska strukturer i form av hållar med blottat berg, vittringsgrus, kan förekomma. För naturtypen främmande arter ska inte finnas. Artsammansättningen i fält- och markskikt ska vara naturlig och karaktäristisk för naturtypen med torktåliga kärlväxter, mossor och lavar och bestå av t.ex. fetbladsväxter, styvmorsviol, bergglim, slanklav och tuschlav. Typiska arter kärlväxter, mossor och lavar ska ha en allmän förekomst.

Negativ påverkan

De mest aktuella hoten utifrån områdets lokala förutsättningar bedöms vara:

- Brist på översvämningar och iserosion till följd av Vätterns reglering, vilket leder till ökad igenväxning av träd och buskar på de öppna skären och dess strandzoner.
- Luftföroreningar kan ha negativ effekt på vissa arter, exempelvis mossor och lavar.

Naturtypen hotas generellt även av:

- Tillförsel av näringsämnen och bekämpningsmedel vilket kan förändra den naturliga vegetationssammansättningen.
- Ändrad markanvändning.
- Klimatförändringar kan även leda till förändrade konkurrensförhållanden och igenväxning.

Bevarandeåtgärder

- Kompletterande inventering för att förbättra kartläggningen av naturtypen i området.

- Arbeta för en miljöanpassad reglering av Vättern så att stränderna tillåts påverkas av ishyvling och översvämningar.
- Vid brist på naturliga störningar som håller hållmarkstorrängarna öppna behövs röjning av sly och annan igenväxningsvegetation.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet är troligen gynnsamt, men kompletterande inventering behövs för att bekräfta tillståndet.

9010 - Taiga

Areal: 90,4 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 89,6 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

I området består naturtypen västlig taiga främst av gammal hållmarkstallskog. Hållmarkstallskogarnas ålder varierar men många av tallarna är gamla och en hel del lågor förekommer. Renlavar och enstaka ris täcker hållarna. Lavheden är på flera ställen välutvecklad och orörd. Skogen i övrigt domineras av barrblandskog i blockrik terräng. Fältskiktet i barrblandskogen består av blåbär- och lingonris, men skvattram och pors finns i fuktiga svackor.

Skogen i området är i till stor del opåverkad av skogsbruk, men i ett mindre område vid Uvviken har gallring/avverkning skett 1992. Skogsbruk har även bedrivits under senare tid på delar av Kyrkogårdsön och på Bågenäsa huvud. På Kyrkogårdsöns sydvästra del finns dock gammal (ca 150 årig) tallskog, rik på lågor. Den stora förekomsten av gamla träd men även viss förekomst av bergbranter medför att området har goda förutsättningar att hysa häckande rovfåglar.

Generell beskrivning av naturtypen

Naturtypen förekommer generellt sett på torr-blöt och näringsfattig-näringsrik mark. Trädskiktet är normalt mellan 30-100% och består av gran, tall, björk, asp, rönn och sälg. Inslag av andra trädslag kan finnas liksom även brandfält och stormfällningar. Skogen ska vara, eller i en relativt nära framtid kunna bli naturskog och den ska befinna sig i ett sent successionsstadium. Det ska finnas gamla träd och död ved och en kontinuitet för de aktuella trädslagen. Taigabestånd kan ha en viss mänsklig påverkan genom exempelvis plockhuggning, men de har aldrig omfattats av större kalavverkningar. De hyser ofta en rad hotade arter bland mossor, lavar, svampar och evertebrater (främst skalbaggar).

Exempel på typiska arter för naturtypen är linnea, mattlummer, plattlummer, knärot, ögonpyrola, grönpyrola, tallört, vedrappmossa, blåmossa, platt fjädermossa, skogshakmossa, garnlav, kattfotslav, läderlappslav, sotlav, skinnlav, lunglav, kandelabersvamp, koralltaggsvamp, ullticka, tallticka, rynkskinn m.fl.

Naturtypen är känslig för faktorer som stör den skogliga kontinuiteten och den naturliga dynamiken. Den är också känslig för förändringar i hydrologin. Välbevarad grundvattenföreskomst är en viktig förutsättning för att naturtypen ska ha fortsatt höga bevarandevärden. Tallskog är känslig för stor konkurrens av gran vilket kan uppstå på grund av t.ex. utebliven brand. Liknande skogar i närområdet är viktigt för arterna spridningsförmåga och naturtypen är därför också känslig för fragmentering, exploateringsåtgärder samt en påtaglig minskning av populationerna av de typiska arterna. Lav-, moss- och svampfloran som utgör en viktig del av naturtypen och är känsliga för luftföroreningar.

Bevarandemål

Arealen Taiga (9010) ska vara minst 89,6 hektar. Skogen ska formas av naturliga störningar och intern dynamik. Småskaliga naturliga processer, t.ex. åldrande, avdöende, omkullfallna träd och luckbildning liksom periodvisa störningar som t.ex. svamp- och insektsangrepp, översvämning, stormfällning eller brand ska påverka skogens dynamik och struktur. Till följd av naturliga störningar kan eventuellt yngre successionsstadier förekomma under perioder.

Taigan ska domineras av hållmarkstallskog och blockig barrblandskog med inslag av inhemska

lövträd. Hydrologi och markens näringsstatus ska vara ostörd och naturlig. Skogen ska sakna eller endast ha en liten mänsklig påverkan. Trädskiktet ska vara olikåldrigt och flerskiktat. Det ska finnas följande strukturer/substrat: gamla träd (allmänt-rikligt); död ved i olika former såväl liggande som stående och i olika nedbrytningsstadier (måttligt). Det ska inte förekomma främmande och/eller invasiva trädarter (exempelvis contorta tall och ädelgran) i naturtypen. Typiska arter av kärllväxter, mossor, lavar, och svampar ska förekomma tämligen allmänt.

OBS! Den föreslagna målarealen 89,6 ha gäller den taiga som ligger inom naturreservatets gräns, om inte Natura 2000-gränsen justeras bör den justeras till 87,5 ha.

Negativ påverkan

Risken för negativ påverkan på taigan i området bedöms som låg. De största hoten mot naturtypen är vanligtvis skogsbruksåtgärder, markavvattnande åtgärder samt ändrad markanvändning. Skogsbruk är förbjudet inom reservatet, vidare gäller att markavvattning generellt är förbjudet i länet. I övrigt bedöms de flesta faktorer som kan utgöra hot mot naturtypen vara reglerade i befintliga naturreservats föreskrifter. Uteblivna naturliga störningar som exempelvis bränder kan dock vara ett hot även om området är skyddat som naturreservat. Även kvävenedfall och andra luftföroreningar kan vara ett hot mot naturtypen, speciellt känsliga lavar.

Taiga hotas generellt av följande faktorer:

- Olika former av skogsbruk, i eller i direkt anslutning till naturtypen. Skogsbruk i taiga skadar naturtypens strukturer och förutsättningarna för de typiska arterna. Uttag av träd leder till att träden med dess strukturer och trädlevande arter försvinner vilket är negativt för naturtypen. Avverkning i angränsande skog kan även innebära näringsläckage med förändrad artsammansättning som följd samt att körning med skogsmaskiner eller andra tunga fordon kan påverka hydrologin negativt.
- Upparbetning eller uttag av död ved ur naturtypen. Död ved i olika former är mycket viktiga strukturer i naturtypen. Brist på död ved, framförallt grov död ved, är ofta ett hot mot flera mossor, lavar och svampar som är beroende av dessa livsmiljöer.
- Dikning eller andra markavvattnande åtgärder kan påverka hydrologin negativt.
- Fragmentering, exempelvis genom vägdragning, uppförande av byggnader eller på annat sätt ändrad markanvändning, leder till att avståndet till liknande skogsmiljöer kan bli för stort så att de isoleras från varandra, vilket innebär att vissa arter inte kan spridas mellan de olika bestånden.
- Spridning av till exempel kalk, aska och gödningsämnen i området kan ge drastiska förändringar av naturtypens naturliga artsammansättning. Liknande spridning av kemiska substanser utanför området kan eventuellt även skada naturtypen genom nedfall eller genom transport med tillrinnande vatten.
- Kvävenedfall kan skapa eutrofiering och leda till oönskade förändringar av artsammansättning. Detta gäller framförallt vissa arter av lavar och mossor.
- Sur nederbörd kan också påverka känsliga arter negativt.

Bevarandeåtgärder

Kompletterande inventering av skogen är önskvärd för att fastställa korrekt areal taiga i området, samt även identifiera eventuell utvecklingsmark.

Taigabestånden bör även fortsättningsvis i huvudsak lämnas orörda. Vid brist på naturliga bränder bör naturvårdsbränningar övervägas. Vid spontant uppkomna bränder ska brandbekämpning i första hand inriktas på att förhindra spridning till skogar utanför området.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet för enskilda bestånd varierar i området. Sammantaget bedöms dock

tillståndet inte vara gynnsamt, då det i vissa bestånd saknas eller är för få gamla träd och för liten mängd död ved.

9080 - Lövsumpskog

Areal: 3,7 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Inom området finns flera mindre partier med lövsumpskog. Lövsumpskog finns dels i anslutning till Uvviksmossen och dels i svackor mellan bestånd med blockig blandskog och hållmarkstallskog. Avgränsningen av lövsumpskogsbestånden har gjorts i flygbild och kunskapen om dem är mycket bristfällig. Vissa bestånd kan vara påverkade av skogsbruk, men en del är sannolikt orörda.

Generell beskrivning av naturtypen

Naturtypen Lövsumpskog beskrivs generellt som fuktig till blöt lövskog med en täckningsgrad på 50-100 %, varav lövträd som ask och triviallöv utgör minst 50 % av grundytan. Videarter kan förekomma både i träd- och buskskiktet. Gran är vanligt inslag i naturtypen. Naturtypen förekommer på frisk-fuktig mark påverkad av högt grundvattnen. Översvämningar är vanligt. Sumpskog förekommer både på mineraljord och på torvmarker. Skogen ska vara, eller i en relativt nära framtid kunna bli naturskog eller likna naturskog. Det ska finnas gamla träd och död ved och en kontinuitet för de aktuella trädslagen. Träden står ofta på socklar. Skogen kan ha påverkats av t.ex. plockhuggning, bete eller naturlig störning. Vanligtvis formas skogen av naturliga störningar, men ibland, i brist på naturliga störningar, krävs aktiva insatser för att upprätthålla naturtypens strukturer och funktioner. Skogen kan under perioder befinna sig i yngre successionsstadier. Välbevarad grundvattenförekomst är en viktig förutsättning för att naturtypen ska ha fortsatt höga bevarandevärden.

Exempel på typiska arter för naturtypen är missne, bäckbräsa, klotstarr, skärmstarr, springkorn, piskbaronmossa, mörk husmossa, dunmossa, stjärtnes, mindre hackspett och entita.

Naturtypen är känslig för faktorer som stör den skogliga kontinuiteten och den naturliga dynamiken. Den är också känslig för förändringar i hydrologin som t.ex. förändringar i ansluten grundvattenförekomst, fragmentering och minskade populationer av karakteristiska och typiska arter.

Bevarandemål

Arealeen Lövsumpskog (9080) ska vara minst 3,7 hektar, uppdelat på flera skogsbestånd. Skogen ska i första hand formas av naturliga störningar och intern dynamik, men röjning av gran kan ibland vara aktuellt. Småskaliga naturliga processer t.ex. åldrande, avdöende och omkullfallna träd och luckbildning liksom periodvisa omvälvande störningar t.ex. översvämningar, insektsangrepp, eller stormfällning ska lövskogsbestånden i området. Till följd av naturliga störningar kan eventuellt yngre successionsstadier förekomma under perioder. Näringsstatusen ska vara naturlig och hydrologin ostörd.

Trädskiktet ska bestå av inhemska lövträd som exempelvis björk, al och asp. Gran, buskar och sly/ungträd ska inte tillåtas ta överhanden eller skada biologiskt gamla och värdefulla lövträd i bestånden. För naturtypen främmande och/eller invasiva trädarter ska inte finnas.

Följande strukturer/substrat ska finnas: gamla träd (allmänt-rikligt); död ved i olika former, både liggande och stående och i olika nedbrytningsstadier (måttligt-rikligt). Typiska arter av kärlväxter och mossor ska ha en allmän förekomst.

Negativ påverkan

Risken för negativ påverkan på områdets lövsumpskogar bedöms vara förhållandevis låg. De flesta verksamheter som kan påverka naturtypen är reglerade i naturreservatets föreskrifter.

De mest aktuella hoten utifrån områdets lokala förutsättningar är:

- Inväxning av gran som konkurrerar med lövträden.
- Älg och annat vilt kan försvåra föryngringen av lövträd.
- Förändring av Vätterns vattenregim eller andra verksamheter utanför området som kan förändra områdets hydrologi på ett negativt sätt.
- Kvävenedfall och andra luftföroreningar kan skada känsliga arter bland mossor, lavar och svampar samt förändra näringsstatus och artsammansättning i fältskiktet.
- Fragmentering och isolering av små bestånd försvårar spridning och genutbytet av arter mellan bestånd. Arealen lövsumpskog är förhållandevis liten i området och generellt låg i landskapet, vilket kan försvåra spridning av arter knutna till lövsumpskog.

Generellt kan naturtypen även påverkas negativt av följande faktorer:

- Alla typer av produktionsinriktat skogsbruk; avverkning, gallring, röjning, buskröjning, plantering, etc. Röjning av gran som konkurrerar med lövträden är dock inte ett hot.
- Åtgärder som förändrar hydrologin som t.ex. dikning.
- Åtgärder som skadar fältskiktet som t.ex. transporter, grävning, schaktning, tippning och täktverksamhet.
- Markexploatering som t.ex. framdragande av ledningar, uppförande av byggnad och väg.
- Tillförsel av gödningsämnen, aska eller kalk, vilket förändrar naturtypernas naturliga artsammansättning.
- Införsel av främmande art för naturtypen.

Generellt kan naturtypen även påverkas negativt av följande faktorer:

- Alla typer av produktionsinriktat skogsbruk; avverkning, gallring, röjning, buskröjning, plantering, etc. Röjning av gran som konkurrerar med lövträden är dock inte ett hot.
- Åtgärder som förändrar hydrologin som t.ex. dikning.
- Åtgärder som skadar fältskiktet som t.ex. transporter, grävning, schaktning, tippning och täktverksamhet.
- Markexploatering som t.ex. framdragande av ledningar, uppförande av byggnad och väg.
- Tillförsel av gödningsämnen, aska eller kalk, vilket förändrar naturtypernas naturliga artsammansättning.
- Införsel av främmande art för naturtypen.

Bevarandeåtgärder

Röjning av inväxande gran vid behov samt att arbeta med förebyggande åtgärder vid utförande av verksamheter och åtgärder utanför området som kan medföra risk för att sumpskogarnas hydrologi påverkas negativt.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet är oklart och behöver fastställas vid fältbesök.

91D0 - Skogsbevuxen myr

Areal: 6,2 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 6,1 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

I området finns naturtypen främst väster om den vik som kallas Uvviken. Myren vid Uvviken består av en välutvecklad tallmosse med bland annat skvattram i fältskiktet. Så vitt känt saknar myren mänskliga ingrepp. Därtill förekommer mindre partier med skogbevuxen myr som inslag bland andra naturtyper. Samtliga ytor är avgränsade i flygbild och kunskapen om myrarna är mycket begränsad.

Generell beskrivning av naturtypen

Naturtypen skogbevuxen myr beskrivs generellt som myrar som är bevuxna med barr-, bland- eller lövskog. Krontäckningen skall vara 30-100%. Samtliga tallmossar räknas till denna typ, medan de skogbevuxna kärren får ha en krontäckning på högst 70 %. Vid tätare krontäckning räknas de till sumpskog. Skogen på myrarna ska vara eller i snar framtid kunna utveckla naturskogskaraktär med en varierad åldersfördelning, förekomst av gamla träd och död ved. Vegetationen domineras av bl.a. glasbjörk, tall, gran, ris, starr och vitmossarter. Skogen ska formas av naturliga störningsprocesser. Naturlig hydrologi och hydrokemi är viktigt för naturtypen, mindre äldre ingrepp som orsakat lokal störning av myren kan ibland förekomma. Välbevarad grundvattenförekomst är en viktig förutsättning för att naturtypen ska ha fortsatt höga bevarandevärden. Skog bevuxna myrar finns både som delar i större våtmarkskomplex, exempelvis högmossar, men kan även vara friliggande myrar.

Exempel på typiska arter för naturtypen är stjärnstarr, klotstarr, mossviol, kärrviol, flagellkvastmossa, kornknutmossa, bollvitmossa, järpe, spillkråka, videsparv, tretåig hackspett och tjäder.

Naturtypen är känslig för faktorer som stör den skogliga kontinuiteten och den naturliga dynamiken. Den är också känslig för förändringar i hydrologin som t.ex. förändringar i ansluten grundvattenförekomst, fragmentering och minskade populationer av karakteristiska och typiska arter.

Bevarandemål

Arealen Skogsbevuxen myr (91D0), ska vara cirka 6 hektar. Största delen av naturtypen utgörs av en tallmosse väster om Uvviken, därtill finns mindre ytor med skogbevuxen myr spritt i området. Myrarnas hydrologi ska vara ostörd. Det ska inte finnas några avvattande eller tillrinnande diken eller markskador som medför negativ påverkan. Grundvattenytan ska variera naturligt och vara hög under större delen av året.

Typiska och karakteristiska arter samt andra naturligt förekommande arter ska finnas och förnyra sig. Småskaliga naturliga processer, t.ex. åldrande, avdöende och omkullfallna träd och luckbildning, liksom periodvisa störningar som t.ex. insektsangrepp, stormfällning, översvämningar eller brand ska påverka skogens dynamik och struktur. Trädskiktet ska vara olikåldrigt och flerskiktat. Trädskiktet ska oftast domineras av tall, men en trädslagsblandning av tall, gran och björk kan också förekomma.

Strukturerna gamla träd ska förekomma allmänt-rikligt; död ved i olika former inklusive levande träd med döda träddeklar ska förekomma i tämligen allmän-måttlig mängd. Främmande trädarter (exempelvis contorta tall och ädelgran) ska inte förekomma. Typiska och karakteristiska arter bland fåglar, kärllväxter och mossor ska förekomma tämligen allmänt.

Negativ påverkan

Risken för negativ påverkan på områdets skogbevuxna myrar bedöms vara låg. De största hoten mot naturtypen är generellt skogsbruksåtgärder och markavvattning. Skogsbruk och markavvattning är, som tidigare nämnts, förbjudet i området. I övrigt bedöms de flesta faktorer som kan utgöra hot mot naturtypen vara reglerade i befintliga naturreservats föreskrifter. Uteblivna naturliga störningar som exempelvis bränder kan vara ett hot mot naturtypen även om området är skyddat som naturreservat. Även kvävedfall och andra luftföroreningar kan vara ett hot mot naturtypen, speciellt känsliga lavar.

Se även ”negativ påverkan” för taiga.

Bevarandeåtgärder

Inga bevarandeåtgärder bedöms vara aktuella i dagsläget. Vid brist på naturliga bränder bör möjligheten till naturvårdsbränning övervägas.

Bevarandetillstånd

Troligen gynnsamt bevarandetillstånd, men kompletterande fältinventering krävs för att bekräfta bevarandetillståndet.

1149 - Nissöga, *Cobitis taenia*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Nissöga förekommer i vissa delar av norra Vättern. Utbredningen är beroende av tillgång på lämpliga livsmiljöer, sand- eller mjukbottnar på grunt vatten. För ytterligare information om arten och dess förekomst i Vättern se den gemensamma bevarandeplanen för Vättern.

Bevarandemål

Se bevarandeplanen för Vättern.

Negativ påverkan

Se bevarandeplanen för Vättern.

Bevarandeåtgärder

Se bevarandeplanen för Vättern.

Bevarandetillstånd

Se bevarandeplanen för Vättern.

1163 - Stensimpa, Cottus gobio

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Stensimpa förekommer i Vätterns bränningszon på 0,5-6 meters djup. Arten rör sig över begränsade sträckor och är i behov av klart och syrerikt vatten. För ytterligare information om arten och dess förekomst i Vättern se den gemensamma bevarandeplanen för Vättern.

Bevarandemål

Se bevarandeplanen för Vättern.

Negativ påverkan

Se bevarandeplanen för Vättern.

Bevarandeåtgärder

Se bevarandeplanen för Vättern.

Bevarandetillstånd

Se bevarandeplanen för Vättern.

Dokumentation

Artportalen. ArtDatabanken SLU. www.artportalen.se. Uttag 2018-06.

ArtDatabanken. 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015. ArtDatabanken SLU, Uppsala.

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1996: Skötselplan och beslut för naturreservatet Uvviken-Kyrkogårdsön. Beslut 1996-12-18.

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 2. Medd. 2/91.

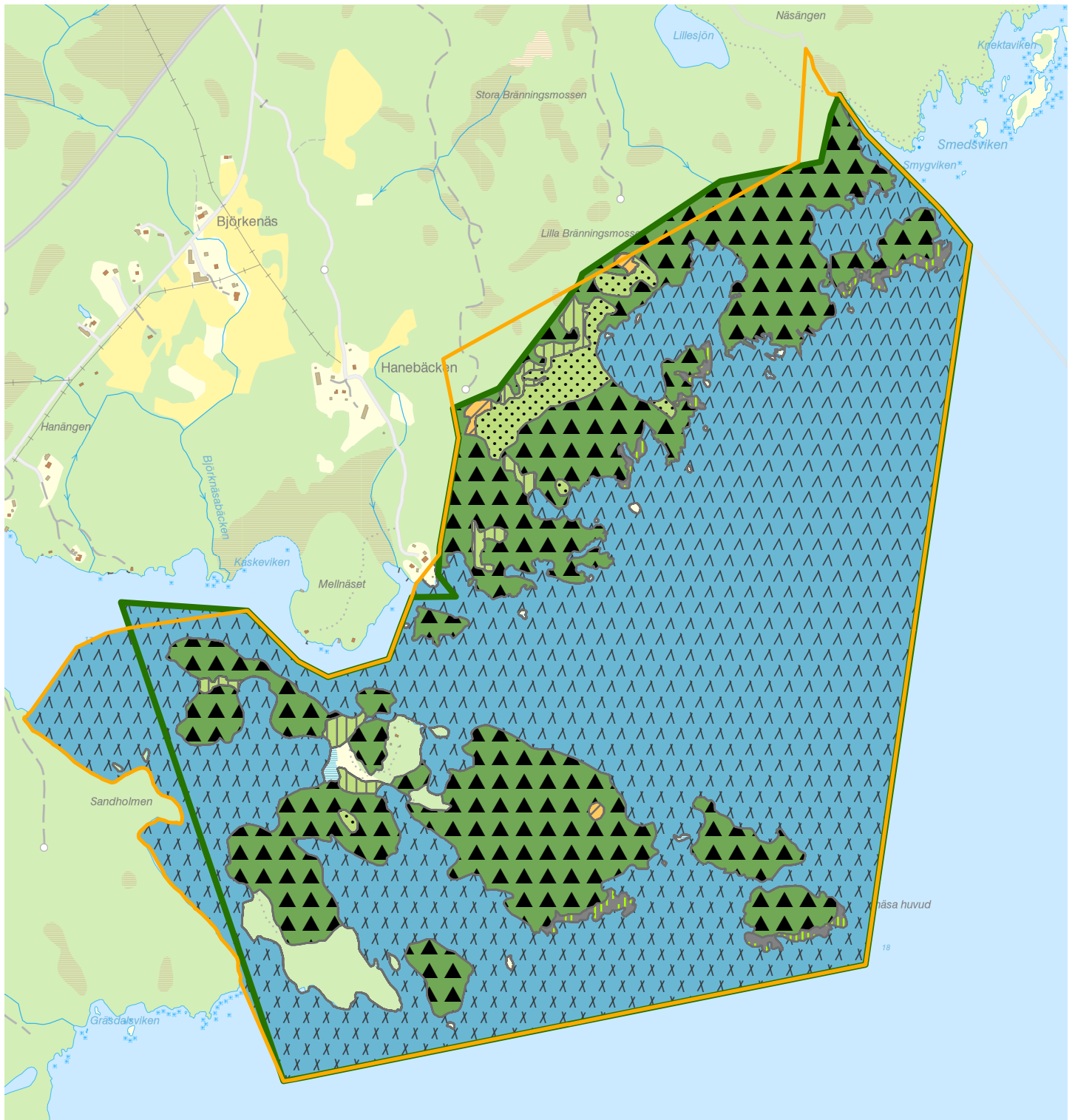
Länsstyrelsen Västra götaland län. 2000. Värdebeskrivning riksintresse naturvård Västra Götalands län - NRO 14061 Vätterstranden Klanghamn-Igelbäcken. Beslut 2000-02-07, uppdaterat 2008-01-16.

Länsstyrelsen Västra Götalands län. 2016. Beskrivning av område av riksintresse för friluftsliv i Västra Götalands län - FO 40 Tiveden.

Naturvårdsverket. Art- och naturtypsvisa vägledningar. www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledningar/Natura-2000/. 2018-06.

Bilagor

1. Natura 2000-områdets avgränsning
2. Naturtypskarta

Natura 2000-naturtypskarta, Uviken SE0540070 Karlsborgs kommun

Natura_2000	3130 - Ävjestrandsjöar	8230 - Hällmarkstorräng	9080 - Lövsumpskog
Naturreservat	7140 - Öppna mossar och kärr	9010 - Taiga	9740 - Skogbevuxen myr

Största delen av Natura 2000-området Uviken ligger inom Naturreservatet Uviken-Kyrkogårdsön. Vattnet utanför området ingår i Natura 2000-området Västra Vättern. I nordost gränsar Uviciens Natura 2000-område till Natura 2000-områdena Utnäset samt Vättern (norra) i Örebro län. Det finns en gemensam bevarandeplan som omfattar utpekade naturtyper och arter i hela Vätterns vatten, vilken bör ses som ett komplement till denna bevarandeplan.